

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

จัดทำโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ล้อม
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

โทร. ๐-๕๕๒๙-๖๑๒๑

www.pailompitlok.go.th

<https://www.facebook.com/อปต.ไร่ล้อม อ.บางกระท่อม จ.พิษณุโลก>

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ความเสี่ยง (Risk) คือ การวัดความสามารถที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์ของงานประสบความสำเร็จภายใต้การตัดสินใจ งบประมาณ กำหนดเวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่เผชิญอยู่ ความเสี่ยงจึงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนและความจำกัดของทรัพยากร การจัดการความเสี่ยงหรือการบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ การจัดการความเสี่ยงทั้งในกระบวนการในการระบุ วิเคราะห์ (Risk analysis) ประเมิน (Risk assessment) ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับกิจกรรมหน้าที่และกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรลดความเสียหายจากความเสี่ยงมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่องค์กร ต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรือเรียกว่า อุบัติภัย (Accident)

การทุจริตและประพฤติมิชอบในกระบวนการทำงาน เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กร การที่องค์กรมีเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อตรวจสอบ ฝ้าระวัง และป้องกันมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ จะเป็นหลักประกันได้ระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่เกิดการทุจริต หรือหากพบการทุจริตที่ไม่คาดคิดขึ้น ผลกระทบหรือความเสียหายนั้นก็จะเป็นบรรเทาเบาบางลง

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (Fraud Risk Assessment) ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ องค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าโดยให้ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ไม่เป็นการเพิ่มภาระงานวัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจากโครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินงานจากแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ หรือปัจจัยของความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย
๒. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการบริหารราชการให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม
๓. เพื่อแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม

ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน

แบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็น ๔ ด้าน

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตงานบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- ❖ การระบุความเสี่ยง
- ❖ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
- ❖ เมตริกส์ระดับความเสี่ยง
- ❖ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
- ❖ แผนบริหารความเสี่ยง
- ❖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
- ❖ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
- ❖ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
- ❖ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นไปตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑.๑ โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้ง ต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้ง ต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้ง ต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง ต่อปี

๑.๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม/วินัย
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยงานตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

๑.๓ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

	ค่าความเสี่ยงรวม	ระดับความเสี่ยงการทุจริต
สีเขียว	๑ - ๓	ยอมรับความเสี่ยง
สีเหลือง	๔ - ๙	ยอมรับความเสี่ยงแต่ควรมีมาตรการควบคุม
สีส้ม	๑๐ - ๑๖	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
สีแดง	๑๗ - ๒๕	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โดยการหยุด ยกเลิกเปลี่ยนแปลงกิจกรรม

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

๑. การระบุประเด็นความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การขออนุญาตก่อสร้างในเขตพื้นที่ตำบลไผ่ล้อม	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บเงินเพื่อออกใบอนุญาตก่อสร้าง	๒	๒	๔	ต่ำ
การขออนุญาตจดทะเบียนพาณิชย์	เจ้าหน้าที่ประวิงเวลาในการออกตรวจร้านค้าที่ขอจดทะเบียน	๒	๒	๔	ต่ำ

ประเภทความเสี่ยง	๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
งานจัดเก็บภาษี	เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี เรียกเก็บสินบนหรือสิ่งของ กับผู้ประกอบการในการเอื้อต่อการคำนวณราคาภาษี	๓	๓	๙	ปานกลาง

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การตรวจรับงานจ้าง	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการตรวจรับงาน	๓	๕	๑๕	สูง

ประเภทความเสี่ยง	๔. การบริหารงานบุคคล				
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
		Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การสรรหาบุคลากร	การเรียกรับสินบน ในการสรรหาและเลือกสรรบุคคล เป็นพนักงาน	๓	๔	๑๒	สูง

๒. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การขออนุญาตก่อสร้าง ในเขตพื้นที่ตำบล ไผ่ล้อม	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บเงินเพื่อออก ใบอนุญาตก่อสร้าง	ต่ำ	จัดทำมาตรการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดหาก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรียกเก็บ ผลประโยชน์ระหว่างการตรวจสอบความ ถูกต้องของคำขอและเอกสารประกอบ คำขอ ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสังกัดรับทราบและถือปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด	ต.ค. ๖๖ - ก.ย. ๖๗	กองช่าง
การขออนุญาต จดทะเบียนพาณิชย์	เจ้าหน้าที่ประวิงเวลาในการ ออกตรวจร้านค้าที่ขอจด ทะเบียน	ต่ำ	จัดทำมาตรการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดหาก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรียกเก็บ ผลประโยชน์ระหว่างการตรวจสอบความ ถูกต้องของคำขอและเอกสารประกอบ คำขอ ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสังกัดรับทราบและถือปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด	ต.ค. ๖๖ - ก.ย. ๖๗	สำนักปลัด / กองคลัง

ประเภทความเสี่ยง		๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
งานจัดเก็บภาษี	เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี เรียกรับ สินบนหรือสิ่งของ กับ ผู้ประกอบการในการเอื้อต่อ การคำนวณราคาภาษี	ปานกลาง	๑.จัดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการประเมินราคา ภาษี ๒.จัดทำมาตรการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัด ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในสังกัดรับทราบและถือปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด	ต.ค. ๖๖ - ก.ย. ๖๗	กองคลัง

ประเภทความเสี่ยง		๓. การจัดซื้อจัดจ้าง				
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การตรวจรับงานจ้าง	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในการตรวจรับงาน	สูง	๑. แต่งตั้งคณะกรรมการให้ มีความหลากหลาย ๒.จัดทำมาตรการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร	๑. ช่างผู้ควบคุมงานรายงานผลการ ดำเนินการเป็นประจำทุกวัน ๒. จัดให้มีการประชุมให้ความรู้ความ เข้าใจคณะกรรมการตรวจการจ้างใน โครงการนั้น ๆ ๓. จัดให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ ตรวจรับการจ้าง	ต.ค. ๖๖ - ก.ย. ๖๗	กองคลัง / กองช่าง

ประเภทความเสี่ยง	๔. การบริหารงานบุคคล					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การสรรหาบุคลากร	เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบน ใน การสรรหาและเลือกสรรบุคคล เป็นพนักงานจ้าง	สูง	จัดทำมาตรการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ เอกสาร	จัดให้มีคณะกรรมการสรรหาฯ ที่มาจาก ส่วนกลางที่มีความเป็นธรรม	ต.ค. ๖๖ - ก.ย. ๖๗	สำนักปลัด

หมายเหตุ : องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อมได้มีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม รับผิดชอบในการรับแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตทุกรูปแบบ ผ่านช่องทางการรับแจ้งเรื่องร้องเรียน ดังนี้

- ติดต่อด้วยตนเอง ที่ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม อำเภอบางกระท่อม จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๑๑๐
- ทางเว็บไซต์ <https://www.pailompitlok.go.th> หัวข้อ “รับเรื่องร้องเรียน”
- <https://www.facebook.com/อบต.ไผ่ล้อม อ.บางกระท่อม จ.พิษณุโลก>
- โทรศัพท์ ๐๕๕๒๙๖๑๒๑